

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת מיכאל מרדכי ביטון

פ/25/2681

הצעת חוק הרשות לפיתוח הפריפריה החברתית, התשפ"ג–2023

פרק א': הגדרות

הגדרות

1. בחוק זה –

"גליל" – כהגדרתו בחוק לפיתוח הגליל, התשנ"ג–1993;

"חוק יסודות התקציב" – חוק יסודות התקציב, התשמ"ה–1985;

"המדד חברתי כלכלי" – המדד הכלכלי חברתי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;

"המועצה" – מועצת הרשות שמונתה לפי סעיף 9;

"המנהל" – מנהל הרשות;

"המשרד" – משרד הפנים;

"הפריפריה החברתית" – רשויות מקומיות שאינן בנגב ובגליל, המדורגות במדד חברתי כלכלי באשכולות 1 עד 4, כפי שהוא משתנה מעת לעת, ואזורים בתוך רשויות מקומיות שאינן בנגב ובגליל המדורגים במדד חברתי כלכלי באשכולות 1 עד 4, כפי שהוא משתנה מעת לעת;

"הרשות" – הרשות לפיתוח הפריפריה החברתית שהוקמה לפי סעיף 2;

"נגב" – כהגדרתו בחוק הרשות לפיתוח הנגב, התשנ"ב–1991;

"השר" – שר הפנים.

פרק ב': הקמת הרשות ותפקידיה

הקמת הרשות

2. מוקמת בזה במשרד הפנים הרשות לפיתוח הפריפריה החברתית.

¹ ס"ח התשנ"ג, עמ' 138.

² ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.

³ ס"ח התשנ"ב, עמ' 26.

3. הרשות – תאגיד . הרשות היא תאגיד.
4. הרשות – גוף מבוקר . הרשות היא גוף מבוקר, כמשמעותו בסעיף 9(2) לחוק מבקר המדינה, תשי"ח-1958 [נוסח משולב].
5. תפקידי הרשות (א) תפקידי הרשות הם :
- (1) ליזום פעולות לפיתוחה הכלכלי, החברתי והמדעי-טכנולוגי של הפריפריה החברתית ;
 - (2) להכין תכניות לפיתוחה הכלכלי, החברתי והמדעי-טכנולוגי של הפריפריה החברתית ;
 - (3) לעודד יוזמות כלכליות לפיתוח הפריפריה החברתית ;
 - (4) לתאם בין משרדי הממשלה, הרשויות והגופים השונים הפועלים לפיתוח הפריפריה החברתית ;
 - (5) ליזום מחקרים ולספק מידע בקשר ליוזמות, לתכניות ולמפעלים כלכליים, חברתיים ומדעיים-טכנולוגיים בפריפריה החברתית ;
 - (6) לייעץ ולסייע בכל הקשור לתכנון ולהקמה של מפעלים כלכליים ומדעיים-טכנולוגיים בפריפריה החברתית, לרבות להליכים הדרושים לעניין זה לפי כל דין ;
 - (7) לפעול למען ריכוז מושבן של הנהלות גופים בפריפריה החברתית, ובכלל זה יחידות ממשלתיות וחברות ממשלתיות ;
 - (8) ליזום פעולות להגברת יכולת קליטת העלייה בפריפריה החברתית ;
- (ב) בביצוע תפקידיה תדאג הרשות שפעולותיה יהיו תואמות את מדיניותה הכלכלית של הממשלה.
6. סמכויות הרשות סמכויות הרשות הן :
- (1) לקבוע את הגופים שיבצעו את התכניות לפיתוח הכלכלי, החברתי והמדעי-טכנולוגי שהכינה הרשות ;
 - (2) לקבוע את השימוש במשאבים שיעמדו לרשותה ;
 - (3) לקבל תרומות בישראל ומחוצה לה לצורך ביצוע תפקידיה ;
 - (4) להקים תאגידים, בעצמה או ביחד עם אחרים, או לרכוש זכויות בתאגידים קיימים, והכל לצורך ביצוע תפקידיה ;
 - (5) ליצור ולקיים קרנות לפיתוח כלכלי ;

(6) לקבל, בכפוף לאמור בכל חוק, מילוות לצרכי ביצוע תפקידיה ולהנפיק למטרה זו איגרות חוב; איגרות החוב, המילוות ותנאיהן טעונים אישור השר, בהסכמת שר האוצר;

(7) לעשות כל פעולה נוספת שתידרש לביצוע תפקידיה.

7. השתתפות המדינה .7 במסגרת כל חוק תקציב תקצה הממשלה לרשות סכומים להשתתפות בפעולות הרשות כאמור בסעיף 5 ובהוצאות הרשות.

8. הכנסות הרשות .8 כל הכנסה שתקבל הרשות תשמש במסגרת תקציבה למטרות שהועידה הרשות לשם ביצוע תפקידיה.

פרק ג': המועצה

9. מועצת הרשות .9 (א) לרשות תהיה מועצה וזה הרכבה:

(1) שבעה נציגים שימנה השר, מקרב עובדי משרדו;

(2) ראשי או סגני חמש רשויות מקומיות שימנה השר;

(3) חמישה נציגי ציבור שימנה השר.

(ב) יושב ראש המועצה ייבחר בידי המועצה מבין חבריה, ובחירתו טעונה אישור השר.

(ג) חברי המועצה יהיו תושבי ישראל.

(ד) לא ימונה לחבר המועצה מי שהורשע בעבירה פלילית או בעבירת משמעת שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן כחבר המועצה, או שהוגש נגדו כתב אישום או קובלנה בעבירה כאמור וטרם ניתן פסק דין סופי בעניינו.

(ה) הודעה על מינוי המועצה והרכבה תפורסם ברשומות ובאתר האינטרנט של הרשות.

10. תקופת כהונה .10 תקופת כהונתו של חבר המועצה שמונה לפי סעיף 9(א) תהיה ארבע שנים, ורשאי השר להאריך את תקופת כהונתו לתקופת כהונה נוספת ובלבד שלא יכהן יותר משתי תקופות כהונה רצופות.

11. תפקידי המועצה .11 (א) תפקידי המועצה הם:

(1) לקבוע את מדיניות הרשות;

(2) לנהל את ענייני הרשות;

(3) לייעץ לממשלה בכל הקשור בביצוע חוק זה;

(4) לאשר את תקציב הרשות;

(5) לפקח על ביצוע תפקידי הרשות.

(ב) המועצה רשאית למנות ועדות מבין חבריה ולאצול להן מסמכויותיה.

איסור קבלת שכר 12. חבר המועצה לא יקבל מהרשות שכר בעד שירותיו.

פקיעת כהונה 13. חבר המועצה יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו באחת מאלה:

(1) התפטר במסירת כתב התפטרות לשר והודיע על כך ליושב ראש המועצה.

(2) אם נתמנה בהיותו עובד המדינה או נבחר ברשות מקומית, ופרש משירותו במדינה או ברשות המקומית.

העברה מכהונה 14. יושב ראש המועצה יהיה רשאי להעביר חבר המועצה מכהונתו לפני תום תקופת כהונתו באחת מאלה:

(1) נבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו;

(2) הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לדעת היועץ המשפטי לממשלה לכהן כחבר מועצה;

(3) הוא קשור, במישרין או בעקיפין, בעצמו או על ידי קרובו, סוכנו או שותפו, בחוזה או בעסקה עם הרשות, או מי שהוא בעל עניין בתאגיד הקשור כאמור; לא יהיו פסולים עובדים או חברי הנהלה של גופים ציבוריים או של חברות ממשלתיות בשל כך שהגופים או החברות קשורים כאמור בלבד.

סדרי דיון 15. המועצה תקבע את דרכי עבודתה וסדרי הדיונים בה ככל שלא נקבעו בחוק זה או לפיו.

תוקף פעולות 16. קיום המועצה, סמכויותיה ותוקף החלטותיה, לא ייפגעו מחמת שנתפנה מקומו של חבר המועצה, או מחמת ליקוי במינויו או בהמשך כהונתו, ובלבד שמכהנים בה רוב חבריה.

ניגוד עניינים 17. (א) לא ימונה לחבר המועצה ולא יכהן כחבר כאמור מי שבשל כהונתו יימצא, באופן תדיר, במצב של ניגוד עניינים אשר ימנע ממנו למלא את עיקר תפקידו במועצה.

(ב) חבר המועצה לא יטפל במסגרת תפקידו בנושא שהטיפול בו יגרום לו להימצא במצב של ניגוד עניינים.

(ג) נודע לחבר המועצה כי הוא עלול להימצא במצב של ניגוד עניינים כאמור בסעיפים קטנים (א) או (ב), יודיע על כך בהקדם האפשרי ליושב ראש המועצה; היה חבר המועצה האמור היושב ראש – יודיע על כך לשר.

(ד) בסעיף זה –

"בן משפחה" – בן זוג, הורה, הורה הורה, בן או בת ובני זוגם, אח או אחות וילדיהם, גיס, גיסה, דוד או דודה וילדיהם, חותן, חותנת, חם, חמות, נכד או נכדה, לרבות בן משפחה כאמור שהוא חורג.

"בעל עניין" – כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968⁴;

"טיפול" – לרבות קבלת החלטה, העלאת נושא לדיון, נוכחות בדיון, השתתפות בדיון או בהצבעה, או עיסוק בנושא מחוץ לדיון;

"ניגוד עניינים", של חבר המועצה – ניגוד עניינים בין מילוי תפקידו במועצה לבין עניין אישי או תפקיד אחר, בתמורה או שלא בתמורה, שלו או של קרובו;

"קרוב", של חבר המועצה – כל אחד מאלה:

(1) בן משפחה של חבר המועצה;

(2) אדם שלחבר המועצה יש עניין במצבו הכלכלי;

(3) תאגיד שחבר המועצה, בן משפחתו או אדם כאמור בפסקה (2) הם בעלי עניין בו;

(4) גוף שחבר המועצה, בן משפחתו או אדם כאמור בפסקה (2) הם מנהלים או עובדים אחראים בו.

18. איסור עסקאות עם הרשות (א) חבר המועצה, קרובו, סוכנו או שותפו, או תאגיד שאחד מהאמורים הוא בעל עניין בו, לא יתקשרו עם הרשות בעסקה ולא יקבלו ממנה תקציב, אלא אם כן התיר זאת השר, באישור הממשלה, ובתנאים שהתיר.

(ב) הודעה על היתר לפי סעיף קטן (א) תפורסם ברשומות.

(ג) בסעיף זה –

"בעל עניין" – כהגדרתו בסעיף 17(ד);

"קרוב" – בן זוג וכן הורה, ילד, אח, ובני זוגם של כל אחד מאלה.

19. גמול והחזר הוצאות לחבר מועצה (א) חבר המועצה, ובכלל זה יושב ראש המועצה, שאינו עובד המדינה, עובד גוף מתוקצב או עובד גוף נתמך, יהיה זכאי לתשלום מהמשרד בעד השתתפות בישיבות המועצה בהתאם להוראות החשב הכללי במשרד האוצר החלות לעניין חברי ועדות ציבוריות.

(ב) חבר המועצה שאינו זכאי לגמול לפי הוראות סעיף קטן (א), זכאי לקבל מהמועצה החזר הוצאות שהוציא לצורך השתתפות בישיבות המועצה, לפי הוראות סעיף קטן (א), ובלבד שאינו זכאי לקבל החזר הוצאות ממקור אחר.

⁴ ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.

- (ג) בסעיף זה, "עובד המדינה", "עובד גוף מתוקצב" ו"עובד גוף נתמך" – כהגדרתם בסעיף 32 לחוק יסודות התקציב.
20. החלת דינים על חברי המועצה שאינם עובדי המדינה, דינם בפעולתם כחברי המועצה, כדין חברי המועצה עובדי המדינה לעניין חיקוקים אלה:
- (1) חוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט–1969⁵;
- (2) חוק שירות המדינה (סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים), התשי"ט–1959⁶;
- (3) חוק שירות הציבור (מתנות), התש"ם–1979⁷;
- (4) ההוראות הנוגעות לעובדי ציבור בחוק העונשין, התשל"ז–1977⁸;
- (5) פקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א–1971⁹;
- (6) חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), התשכ"ט–1969¹⁰.

פרק ד': מנהל ועובדי הרשות

21. מנהל הרשות (א) המועצה, באישור השר, תמנה מנהל לרשות.
(ב) המנהל יהיה אחראי כלפי המועצה והשר לביצוע החלטותיהם ולביצוע תפקידי הרשות.
22. כהונת המנהל ותנאי העסקתו (א) תקופת כהונתו של המנהל תהיה חמש שנים; המועצה, באישור השר, רשאית להאריך את המינוי לתקופת כהונה נוספת.
(ב) המנהל יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו באחת מאלה:
(1) התפטר במסירת כתב התפטרות ליושב ראש המועצה;
(2) השר ויושב ראש המועצה קבעו כי נבצר מהמנהל, עקב תפקוד לקוי, למלא תפקידו.
(ג) השר ויושב ראש המועצה יקבעו את שכרו ותנאי העסקתו של המנהל.
23. עובדי הרשות תנאי קבלתם של עובדי הרשות, מינויים, תחולת השיפוט המשמעתית עליהם, שכרם ותנאי עבודתם, למעט גמלאותיהם, יהיו כשל עובדי המדינה.

⁵ ס"ח התשכ"ט, עמ' 103.

⁶ ס"ח התשי"ט, עמ' 190.

⁷ ס"ח התשי"ם, עמ' 86.

⁸ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

⁹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ' 421.

¹⁰ ס"ח התשכ"ט, עמ' 144.

24. דין מנהל הרשות, חברי המועצה ועובדיה : דין מנהל הרשות ועובדיה כדין עובדי המדינה לעניין חיקוקים אלה :

(1) חוק שירות המדינה (סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים), התשי"ט-1959.¹¹

(2) חוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969;

(3) חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), התשכ"ט-1969;

(4) ההוראות הנוגעות לעובדי ציבור בחוק העונשין, התשל"ז-1977;

(5) חוק שירות הציבור (מתנות), התש"ם-1979;

(6) פקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971;

(7) פקודת הנזיקין [נוסח חדש]¹².

25. דין וחשבון (א) הרשות תגיש לשר, ולוועדת הכלכלה של הכנסת, בתחילת כל שנת כספים, דין וחשבון לגבי השנה שחלפה; הדין וחשבון יכלול –

(1) מאזן שנתי מבוקר בידי רואה חשבון;

(2) דו"ח הכנסות והוצאות;

(3) דו"חות בדבר המשאבים של הרשות ואופן השימוש בהם;

(4) סקירה בדבר ביצוע תקציב הרשות;

(5) סקירה על פעולות הרשות באותה שנה.

(ב) השר רשאי לדרוש מהרשות, בכל עת, דין וחשבון ומידע אחר על כל עניין שהוא בגדר תפקידיה וסמכויותיה.

פרק ה': ביצוע ותקנות

26. אגף פריפריה חברתית במשרד הפנים, סמכויותיו ותקניו, יועברו ממשרד הפנים לרשות חברתית

27. השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו.

28. תחילתו של חוק זה 60 ימים מיום פרסומו.

דבר הסבר

¹¹ ס"ח התשי"ט בעמ' 90.
¹² דיני מדינת ישראל התשכ"ח, נוסח חדש 10, בעמ' 266.

הפריפריה החברתית כוללת את אותם יישובים ושכונות מוחלשים בישראל, בהם דורות של ישראלים שלא זוכים לאותן הזכויות ולאותן ההזדמנויות כאחיהם ב"ישראל הראשונה". בניגוד לתושבי הפריפריה הגיאוגרפית, הנגב והגליל ויישובי הספר, הפריפריה החברתית לא זכתה באופן מסורתי באותן התמיכות ובאותה תשומת הלב כתושבי אותם האיזורים.

לראשונה הוחלט לתת תשומת לב ייחודית ונפרדת לפריפריה החברתית בהחלטות ממשלה מספר 631 מנובמבר 2015, 1453 ממאי 2016 ו-4811 מינואר 2020, בהן הוחלט בין היתר לשנות את שם המשרד לפיתוח הנגב והגליל למשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל ולפעול לחיזוק הפריפריה החברתית בצורה ייעודית באמצעות משרד זה.

כעת, הגיע הזמן לקדם את הטיפול וחיזוק הפריפריה החברתית באמצעות הקמת רשות לאומית ייעודית לצורך זה, אשר תוקם במשרד הפנים ותפעל בדרכים שונות המפורטות בסעיף 5 לחוק לחזק את הפריפריה החברתית, לעודד יוזמות כלכליות בה, לתאם בין הרשויות והגופים הפועלים בעניינה ועוד. הרשות תנוהל על ידי מנהל הרשות. מועצת הרשות תתווה את מדיניות הרשות, תפקח על פעילות מנהל הרשות ותאשר את התכניות השנתיות והרב-שנתיות ואת אופן חלוקת תקציב הרשות. מבנה הרשות ומטרותיה עוצבו בדומה לרשויות לפיתוח הנגב ולפיתוח הגליל.

עוד מוצע במסגרת החוק כי אגף פריפריה חברתית, סמכויותיו ותקניו, יועברו עם תחילת החוק לרשות שתוקם לפי חוק זה על סמכויותיה ותקניה, על מנת למנוע כפל תפקידים וסמכויות שיובילו לסרבול ולבזבוז כספי ציבור וכדי לחזק את הרשות כגורם הייעודי המוצהר שתכליתו תמיכה וקידום הפריפריה החברתית.

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת ינון אזולאי (פ/25/2449). הצעת החוק זהה לפ/25/2449 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ג באדר התשפ"ג (06.03.2023)